

Οι επιπτώσεις των εξαρτήσεων στην υγεία

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η εξάρτηση είναι εκείνη η κατάσταση κατά την οποία ο οργανισμός συνηθίζει σε μια ουσία και δεν μπορεί να λειτουργήσει κανονικά αν δεν υπάρχει η ουσία αυτή στο αίμα του ανθρώπου. Η εξάρτηση μπορεί να είναι σωματική ή ψυχολογική. Για σωματική εξάρτηση μιλούμε όταν μετά

το σταμάτημα της ουσίας παρουσιάζονται μια σειρά από σωματικά στερητικά προβλήματα όπως πόνοι σε διάφορα σημεία του σώματος, τρεμούλιασμα, δυσκοιλιότητες, πονοκέφαλοι, διαταραχές στον ύπνο, πτώση της αρτηριακής πίεσης και καρδιακού ρυθμού.

Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση - υπό τη μορφή σειράς άρθρων - της διπλωματικής εργασίας “Η Βιοηθική Θεώρηση της Προληπτικής Ιατρικής” που εκπόνησε η θεολόγος Δήμητρα Μπότσαρη υπό την επίβλεψη του καθηγητή π. Βασίλειου Καλλιακμάνη, στη θεολογική σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Aids

Το AIDS ή αλλιώς το Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας αναγνωρίστηκε το 1981 και τράβηξε αμέσως το ενδιαφέρον σε επιστημονικό και κοινωνικό επίπεδο. Πρόκειται για τον ιό HIV, ο οποίος προκαλεί ανεπάρκεια στο ανοσολογικό σύστημα του οργανισμού και τον καθιστά εντελώς ανυπεράσπιστο για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα και συχνά καταλήγει στο θάνατο. Ο ιός του AIDS μεταδίδεται από μολυσμένο σύντροφο κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής επαφής χωρίς τη λήψη μέτρων προφύλαξης, από μολυσμένο αίμα ή παράγωγα αίματος και από μολυσμένη μητέρα στο έμβρυο πριν, κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά τον τοκετό^[1]. Από τους τρόπους μετάδοσης του ιού συμπεραίνουμε ότι είναι καθαρά θέμα προσωπικής συμπεριφοράς και βούλησης ή και άλλων τρόπων ο έλεγχος ή ο περιορισμός της διασπορά του ιού.

Τα συμπτώματα του ιού του AIDS και τον τρόπο εκδήλωσής τους, θα μπορούσαμε να τα χωρίσουμε σε τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση, όταν ο ιός εισέλθει στον οργανισμό δημιουργεί σε διάστημα περίπου δύο μηνών κάποια συμπτώματα τα οποία έχουν κοινά χαρακτηριστικά με εκείνα της γρίπης (πυρετό, κόπωση, διόγκωση λεμφαδένων). Τα αντισώματα του ιού ανιχνεύονται στον ορό του αίματος δύο μήνες περίπου μετά την προσβολή. Στη δεύτερη φάση ο ιός προκαλεί βλάβες στο ανοσοποιητικό σύστημα του οργανισμού και στην τρίτη και τελευταία φάση έχουμε τον πολλαπλασιασμό του ιού.

Όπως αναφέραμε και παραπάνω, η μετάδοση του ιού είναι σε μεγάλο ποσοστό θέμα προσωπικής συμπεριφοράς και βούλησης. Αυτό σημαίνει ότι η σωστή, έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση και η λήψη μέτρων προστασίας μπορεί να προφυλάξει τον άνθρωπο από τη νόσο. Αυτό βέβαια δεν είναι πάντα εφικτό μια και σε πολλές περιπτώσεις οι φορείς του ιού δε γνωρίζουν ότι είναι φορείς, δεν εκδηλώνουν τα συμπτώματα της νόσου, αλλά μεταδίδουν ανυποψίαστα τον ιό. Από τη στιγμή όμως που κάποιος προσβληθεί από τον ιό του AIDS και είναι φορέας, ο τρόπος πρόληψης

από την εκδήλωσή του είναι ο εμβολιασμός και η λήψη φαρμάκων. Οι μέχρι τώρα προσπάθειες των ειδικών, για την ανακάλυψη ενός αποτελεσματικού εμβολίου δεν έχουν στεφθεί με επιτυχία. Ανάλογη τύχη έχει και η χρήση των φαρμάκων κατά του AIDS. Τα ελπιδοφόρα νέα που έχουμε από το χώρο των κλινικών δοκιμών, κάνουν λόγο για ένα εμβόλιο που έχει την ικανότητα να προσαρμόζεται στις μεταλλάξεις του ιού. Εφόσον λοιπόν η θεραπεία δεν έχει ακόμα αποτελέσματα, οι ελπίδες εναποτίθενται στην προφύλαξη.

Σε επίπεδο πολιτείας ο έλεγχος των αιμοδοτών και του αίματος που προορίζεται για μετάγγιση αποτελεί βασικό κομμάτι της πρόληψης. Σε ό,τι αφορά τα ναρκωτικά, η προφύλαξη είναι δυσκολότερη. Σίγουρα συνίσταται η διακοπή τους αλλά μέχρι να επιτευχθεί αυτό, ένα πρώτο βήμα είναι ο περιορισμός στις σύριγγες μιας χρήσεως. Σε ατομικό επίπεδο ο περιορισμός των σεξουαλικών επαφών με αγνώστους και εκδιδόμενα πρόσωπα, η μη συχνή αλλαγή σεξουαλικών συντρόφων και η χρήση προφυλακτικού σε κάθε σεξουαλική επαφή αποτελούν μέτρα πρόληψης από τον ιό. Όσο αφορά τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, προβάλλονται κατά καιρούς ενημερωτικά βίντεο με πρωταγωνιστές πρόσωπα γνωστά στο ευρύ κοινό. Η έξαρση των κρουσμάτων του ιού τους τελευταίους μήνες κρούει τον κώδωνα του κινδύνου και καλεί την κοινωνία, αφενός να εντοπίσει τα λάθη στα μέτρα πρόληψης και ενημέρωσης και αφετέρου να αναζητήσει καινούργιους και αποτελεσματικότερους τρόπους πρόληψης και προφύλαξης.

Κάπνισμα

Τα σοβαρά προβλήματα υγείας που προκαλεί το κάπνισμα στον ανθρώπινο οργανισμό τείνουν να αποτελέσουν επιδημία και μάλιστα από τις μεγαλύτερες που γνώρισε η ανθρωπότητα. Στην περίπτωση της εξάρτησης στη νικοτίνη και σε άλλες ψυχοδραστικές ουσίες η καλύτερη θεραπεία είναι η πρόληψη. Η πρόληψη χωρίζεται σε τρία βασικά στάδια. Η πρωτογενής πρόληψη η οποία απευθύνεται στον γενικό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών, δεν έχει καμιά επαφή με ψυχοδραστικές ουσίες και έχει σαν στόχο τη σωστή ενημέρωση και καλή πληροφόρηση. Η δευτερογενής πρόληψη απευθύνεται σε ομάδες υψηλού κινδύνου, δηλαδή άτομα που βρίσκονται στο στάδιο της μύησης και του πειραματισμού ή ακόμα και στο πέρασμα από την περιστασιακή χρήση προς την συστηματική και όπου πολλά από τα μέλη της οικογένειας τους καπνίζουν, ή οι ίδιοι συχνάζουν σε μέρη όπου το κάπνισμα σε άτομα της ηλικίας τους είναι γενικά αποδεκτό. Στο στάδιο αυτό γίνεται η αναφορά στις βλαβερές επιδράσεις των ουσιών στην υγεία με τρόπο κατανοητό[2]. Το τρίτο και τελευταίο στάδιο πρόληψης απευθύνεται σε άτομα που κάνουν συστηματική χρήση και κατάχρηση ή έχουν φθάσει στην εξάρτηση. Στο στάδιο αυτό μιλούμε πλέον για θεραπεία και αποκατάσταση αλλά υπάρχουν και στοιχεία πρόληψης διότι χρειάζεται επιπρόσθετος αγώνας και μετά

την διακοπή του καπνίσματος για να μην υπάρξει υποτροπή. Έτσι η θεραπεία είναι και ταυτόχρονα πρόληψη για το επόμενο στάδιο.

[1] Αθανασίου Αβραμίδα, *AIDS...με απλά λόγια*, Αθήνα, 1992, σελ. 28.

[2] *Encyclopedia of Bioethics*, τομ. 3, σελ. 2452.